

FELTNØGLE TIL ÆGTE BROMBÆR

Mikael Landt 2023

Rubus insularis (Finttakket Brombær) – den sværeste og mest oversete af de nogenlunde almindelige arter i Danmark.

Forord

Blandt de apomiktiske grupper af karplanter udmærker de ægte brombær sig ved at være rimeligt tilgængelige og med tilsvarende mængde arter i Danmark og nærmeste Norden som eksempelvis Star eller skærmpanter, begge grupper med en lang række rimeligt genkendelige arter og så nogle mindre grupper, som kan volde lidt mere besvær.

En milepæl til bestemmelse af brombær i Danmark og Norden er Nordiske Brombær fra 1989 skrevet af Anfred Pedersen med illustrationer af Jens Christian Schou. Denne bog er for længst udgået af forlaget og planlægges ikke genoptrykt.

På Botanisk Forenings hjemmeside findes tillige en brombærnøgle udarbejdet af Mogens Thornberg omfattende brombær på øerne øst for Storebælt bestemt alene ud fra bladskudskarakterer. Nøglen omfatter såvel ægte brombær som hasselbrombær og udnøgler tillige de sjældneste arter fra øerne.

Nærværende publikation er holdt på et meget uambitiøst niveau. Det skyldes også, at der er usikkerhed omkring hvorvidt en sådan publikation overhovedet har interesse. Hasselbrombærerne er udeladt, da disse er langt sværere at gå til, og udarbejdelsen af en lødige nøgle overgår indtil videre også forfatterens formåen.

Nøglen er i begrænset omfang blevet afprøvet og med godt resultat. Jeg er dog meget lydhør overfor kritiske kommentarer herunder problemer med brug af nøglen.

En fotodokumentation for alle danske brombær (bladskud, blomsterskud samt for visse arter evt. nærfoto af skud og blomster) står højt på min ønskeseddel. Desværre ligger min egen formåen på dette punkt ret lavt. Nordiske Brombær har eminente stregtegninger af skud og blade men ikke af blomsterstandene, som ikke lader sig beskrive fyldestgørende i tekst men som varierer betydeligt arterne imellem. Skulle en dygtig fotograf være frisk på opgaven, hører jeg gerne.

Mikael Landt 2023

Indledning

Nærværende skrift er møntet på, at give et bredt udsnit af rimeligt rutinerede botanikere med erfaring omkring anvendelse af bestemmelsesnøgler mulighed for at foretage en ret sikker bestemmelse af langt de fleste arter af ægte brombær i Danmark. Jeg tror dog også, at selv nybegyndere, som er en smule øvede i brug af bestemmelsesnøgler, kan ramme plet med langt de fleste fund indsamlet optimalt (med udviklede bladskud og blomstrende blomsterskud).

Den optimale og ikke alt for besværlige indgang til at blive fortrolig med brombær er at lære de almindeligste arter godt at kende (6-7 arter) - herunder også de svære og dem med stor variationsbredde. Når man har opnået et sådant kendskab, vil man ud fra spotkarakterer og hurtige eftertjek hurtigt kunne finde ud af, om der er tale om en af de almindelige arter eller noget andet og meget mere spændende.

Hvis man vil studere *Rubus* i sit nærområde, kan det også være en god ide at tjekke udbredelseskortene i Atlas Flora Danica (se afsnit herom). Måske er der en på landsplan sjælden art, som er mere almindelig i nærområdet. Så kan man lære spotkaraktererne og holde øje med den.

Mange af de mellemalmindelige arter har et afgrænset udbredelsesområde, hvor de er ganske hyppige og værd at holde øje med og være hjemmeforbere på, når man færdes i disse områder— eksempelvis *Rubus gratus* i det centrale Syddjylland, *Rubus mucronulatus* på Djursland, *Rubus infestus* i det nordcentrale Midtjylland og *Rubus septentrionalis* i Nordvestjylland. Man skal på den anden side heller ikke afvise en artsbestemmelse, blot fordi arten ikke er kendt fra det pågældende område. *Rubus chlorothyrsos* og *vigorosus*, som tidligere alene var kendt fra Bogø og Ulvshale i Sydøstdanmark blev således i Atlas Flora Danica fundet som nye i Syddjylland.

Det skulle meget gerne være sådan, at artsbeskrivelserne er dækkende for den pågældende art og udelukker forvekslingsmuligheder i Danmark eller nærmeste udland. Hvis beskrivelsen ikke passer, kan det være nødvendigt at gå på opdagelse i Nordisk Brombær eller alternativ (overvejende tysk) litteratur. De fra Danmark kendte sjældnere arter er dog alle nævnt som fodnoter under nærmeste udnøglede art men ikke så meget mere.

Skulle nogen finde en særligt ubestemmelig brombær, vil jeg og andre godt stå til rådighed for nærmere artsbestemmelse eller videreformidling til eksperter i nabolande, men det indsamlede materiale skal så også være bedst muligt (optimalt 2-3 blade på mellemdelte af bladskud og et blomsterskud i fuld blomst). De dygtigste batologer i Sverige og Tyskland når jeg ikke til knæene, men jeg vil kunne vurdere, om en art er tilstrækkelig interessant til at blive sendt til udlandet.

Hasselbrombær

Skillekaraktererne mellem ægte og hasselbrombær (*Sect. Corylifolii*) er dem, som også fremgår af de gængse nøgler herunder Mogens Thornbergs på hjemmesiden. Ligesom de ægte brombær er der også stor variationsbredde mellem hasselbrombærerne indbyrdes. Tornenes størrelse og form, behåring og forekomst af kirtelhår varierer indenfor begge sektioner. Ligeledes er der ægte brombær med ret kortstilkede sideblade, som kan lede tanken hen på hasselbrombær.

Hasselbrombærerne er langt sværere at lære end de almindelige brombær, hvilket der er forskellige årsager til. Systematikken omkring disse har tilmed været i løbende udvikling, og flere arter er defineret, splittet op og udskilt indenfor de seneste årtier, hvilket også har skyldtes at regionalarter er blevet ophøjet til arter. Det skyldes formentlig også, at arterne er opstået (flere gange?) som krydsninger mellem brombær og kor-bær/hindbær, og at der samtidig er en variationsbredde indenfor arterne, som ikke ses blandt de ægte brombær.

Udbredelse og hyppighed

Ægte brombær findes spredt over hele landet dog med stigende hyppighed mod syd med et tyngdepunkt i det østlige Sønderjylland.

Nedenfor er oplistet danske ægte brombær efter antal ruder med fund i Atlas Flora Danica. Endvidere er der angivet hovedudbredelsesområde for de arter, som ikke følger det gængse udbredelsesmønster nogenlunde. Arterne kan dog godt forekomme udenfor disse områder, dog så kun i mindre grad.

armeniacus af	938		leptothyrsus	19	S-Jylland
radula f	841		canadansis a	14	a NØ-Sjælland
plicatus f	640		ammobius b	12	S-Jylland
laciniatus a	528		pseudothyrsanthus	9	SØ-Danmarm
vestitus f	336		sulcatus	8	
insularis	247		bertramii b	8	SV-Jylland
nessensis f	197		scisoides bc	7	
sciocharis	148	mest Jylland	circipanicus b	7	
pedemontanus	92		nemoralis b	7	
pyramidalis	78		chlorothyrsos b	4	
gratus f	65	SV-Jylland	ulmifolius ab	4	
langei f	62	SV-Jylland	silvaticus b	3	
alleghehiensis af	54		cimbricus b	3	SØ-Jylland
polyanthemus	52		marianus b	3	SØ-Jylland
infestus	50	centrale M-Jylland	pallidifolius b	3	SØ-Jylland
egregius f	47		integribasis b	2	Thy
lindebergii f	46		fuscus b	2	SØ-Jylland
dasyphyllus	46	Vendsyssel	aphanicanthus bc	2	
pallidus	44	SØ-Jylland	vigorosus b	1	
atricantherus	43	SØ-Jylland	macrophyllus bc	1	NØ-Sjælland
septentrionalis	42	NV-Jylland	axillaris b	1	NØ-Sjælland
grabowskii	41		incurvatus b	1	Vendsyssel
scissus	39		hypomalacus b	1	SØ-Jylland
sprengelii	38		divaricatus b	0	Bornholm
cardiophyllus	30		phyllothyrsus b	0	Ø-Jylland
arrhenii	27	SØ-Jylland	muentheri b	0	NØ-Sjælland
gelertii	22	SØ-Jylland	macrothyrsus b	0	NØ-Sjælland
mucronulatus f	19	Djursland			

Noter:

a: Oprindeligt indførte eller forvilde arter

b: Arter som ikke er medtaget som selvstændigt nøglepunkt i nærværende nøgle (de fleste af disse er nævnt i parentes ud for de nøglepunkter, hvor de ville være udnøglet).

c: Arter som ikke er medtaget i Nordisk Brombær

f: Foto under artsbeskrivelserne.

Bestemmelse af brombær

Til bestemmelse af brombær kræves optimalt et midterstykke fra et bladskud med 2 veludviklede blade samt et blomsterskud. Mindre kan gøre det ved de lettest bestemmelige arter. Materialet skal gerne være

indsamlet optimalt - helst juli-september, pæne eksemplarer under gunstige vækstvilkår dvs. lys eller halvskygge. I de fleste tilfælde er disse krav ikke noget problem, og bestemmelse af vintergrønne brombær kan ofte foretages til januar, så længe man ikke er ude i de sværeste udfordringer.

Brombær er træagtige toårige arter. Første års skud er bladskud, hvor der kun er blade på stænglerne. Bladene på bladskuddene visner hen over vinteren og fra disses hjørner spirer blomsterskuddene det efterfølgende år.

Der er utrolig mange ting at kigge på fra bladskuddenes befæstning med torne, hår og kirtler over bladkarakterer til blomsterkarakterer. En lille bestemmelsesfordel for brombær modsat græsser og halvgræsser er, at man slipper for underjordiske plantedele.

Et par fagudtryk, som er specifikke for brombær:

- Bladskud er første års skud, som har blade men ingen blomster.
- Blomsterskud er de sidegrene med blomsterstand, som vokser ud fra andet års bladskud.
- Bladform: Endebladsformen er en vigtig karakter, omend den ofte er vanskelig at beskrive. Ved hjerteformet forstås ikke blot udrandede blade helt fornedet men en jævn hjerteformet indskæring mellem afrundede bladsider. Bladspidsen kan være pludseligt afsat (typisk på de rundbladede arter) eller jævnt tilspidset - enten trekantet som eksempelvis pyramidalis eller med en lang smal udtrukken spids såsom allegheniensis (se foto).
- Serratur: Udformning af bladtakker. Periodisk serratur svarer til dobbelt savtakket tilsvarende elm eller gråel. Bagudrettede eller tilspidsede tornspidser karakteriserer flere arter, ligesom den kan være fin eller grov efter takstørrelsen (meget grov hos gratus se foto).
- Heteracante (modsat homeocante) bladskud: Torne, kirteltorne og kirtelhår i meget forskellig størrelsesorden. Nogle arter såsom radula har større torne kombineret med helt korte og lidet synlige småtorne, som kan erkendes ved at stænglen føles ru mellem de større torne.
- 6-7-delte blade er ikke som man kunne forledes til at tro 6-7-fingrede blade. Det 7-delte blad svarer til, at der er fire almindelige småblade, mens det midterste småblad er trekoblet (se foto af nessen-sis). 6-7-delte blade gælder for de nedre mest veludviklede blade.
- Foddelte blade. Det betyder, at de to nederste sideblade har et kort stykke fælles stilk. 5-delte bruges om blade, som ikke er foddelte.
- Kamhår er tiltrykte tætte hår, der udgår vandret fra nerverne på bladundersiden. De kan være meget iøjnefaldende og skinnende men skal tjekkes med lup.

Systematik

Såvel ægte brombær som hasselbrombær er opdelt i en række undersektioner, som kan bidrage til at forstå arternes indbyrdes slægtskab, men som for det meste også er karakteriseret ved så mange afvigelser og undtagelser, at en sektionsnøgle ikke er hensigtsmæssig.

I Nordisk Brombær er der oplistet en sektionsinddeling, som groft sagt ændrer sig fra grønne, kirtelfattige arter mod kirtelrige arter med torne i alle størrelsesordener. Denne kan meget vel være revideret siden men er benyttet under artsbeskrivelserne. Den eneste nogenlunde veladskilte sektion er Suberecti, som omfatter de første tolv arter.

Nordisk Brombær har en alfabetisk ordnet rækkefølge for de enkelte arter. Jeg har valgt en tilstræbt systematisk frem for alfabetisk rækkefølge. Dvs. de grønne kirtelsvage arter først og de kirtelhårede og heteracante arter sidst.

Feltnøgle til ægte brombær

Nøglen indeholder alle de almindeligste og sjældne arter. De allermest sjældne arter er angivet i parentes ud for de nøglepunkter, hvor de ville være udnøglet. Enkelte nyfundne arter er medtaget i nøglen men ikke i artsbeskrivelserne (*macrophyllus* og *koehleri*).

1	Småblade fligede	25. <i>laciniatus</i>
	Småblade hele	2
2	Bægerblade grønne, eventuelt glinsende og med hvidfiltet rand, ofte men ikke altid med følgende karakterer: grøn stængel, klaseagtig fåblomstret blomsterstand og hjerteformede endeblade	3
	Bægerblade grågrønne med hvidfiltet rand eller gråvidt fildede, blomsterstanden oftest sammensat med over 40 blomster	10
3	Bladskud furede	4
	Bladskud trinde-butkantede	7
4	Torne på bladskud kraftige 6-8 mm ofte buede ret tætte, bladspids op til 2 cm	5
	Torne på bladskud spinkle rette-skrå ret få, bladspids påfaldende langt udtrukket	6
5	Blomsterstilke uden eller med 1-2 svage torne	8. <i>sulcatus</i>
	Blomsterstilke med 3-8 seglbuede torne	7. <i>pseudothyrsanthus</i>
6	Blomsterstandsakse og blomsterstilke tæthårede og stilkkirolede	3. <i>alleghehiensis</i>
	Blomsterstandsakse og blomsterstilke hårede og punktkirolede	4. <i>canadensis</i>
7	Endeblade med hjerteformet grund, bredest under midten	8
	Endeblade med med afrundet/udrandet grund, bredest over midten (10. <i>integribasis</i> og 11. <i>divaricatus</i>)	
8	Torne på bladskud kraftige buede, blade 5-delte	6. <i>plicatus</i>
	(9. <i>bertramii</i>)	
	Torne på bladskud rette sylformede, nedre blade ofte 6-7-delte	9
9	Bladskud pr. 5 cm med 0-6 mørkviolette torne, bladoverside svagt håret	2. <i>nessensis</i>
	Bladskud pr. 5 cm med 10-30 torne, bladoverside tæthåret	1. <i>scissus</i>
	(5. <i>ammobius</i> ssp. <i>pseudoplicatus</i> og <i>scissoides</i>)	
10	Støvblade under blomstringen tydeligt kortere end griflerne	11
	Støvblade under blomstringen længere end eller af længde med griflerne	12
11	Torne rette/skrå, krone hvid	21. <i>arrhenii</i>
	Torne krumme, krone lyserød	22. <i>sprengelii</i>
	(19. <i>cimbricus</i> , 20. <i>chlorothyrsos</i> og 23. <i>axillaris</i>)	
12	Blomsterstilke uden eller med op til 5 stilkkirolede	13
	Blomsterstilke med over 20 stilkkirolede	23
13	Bladskud uden eller med 1-5 hår pr. cm side	14
	Bladskud med 20-50 hår pr. cm side	19
14	Torne på bladskud spinkle 3-5 mm karminrøde, bladskud trinde-butkantede, blade ofte trekoblede	26. <i>egregius</i>
	Torne på bladskud kraftige 5-12 mm ikke rødfodede, bladskud kantede-furede	15
15	Bladunderside hvidfiltet, endeblade +/- cirkelrunde med afsat spids	38. <i>armeniacus</i>
	Bladundersiden højst gråfildede, endeblade ikke cirkelrunde med afsat spids	16
16	Bladoverside helt glat	17
	Bladoverside med hår	18
17	Blomsterstilke med 5-14 rette 4-6 mm lange torne	29. <i>langei</i>
	Blomsterstilke med 2-6 gullige buede torne	36. <i>grabowskii</i>
	(35. <i>gelertii</i> og 28. <i>nemoralis</i>)	

18	Endeblade langstilkede med hjerteformet basis, bladunderside gråfiltet (12. <i>vigorosus</i>)	24. <i>cardiophyllus</i>
	Endeblade med afrundet basis, bladunderside grøn, grovtakket	17. <i>gratus</i>
19	Støvknapper med hår, torne på bladskud svage 4-5 mm lange (13. <i>sylvaticus</i> og 14. <i>leptothyrsos</i>)	19. <i>sciocharis</i>
	Støvknapper uden hår, torne på bladskud kraftigere oftest >6 mm	20
20	Endeblade langstilkede 35-50% af bladpladen	21
	Endeblade kortstilkede 25-35% af bladpladen	22
21	Torne med iøjnefaldende karminrød basis, bladunderside grå +/- filtet Tornbasis uden afvigende farve, bladunderside grøn ru (16. <i>phyllothyrsos</i> og 37. <i>ulmifolius</i>)	27. <i>lindebergii</i> 31. <i>septentrionalis</i>
22	Endeblade cirkelrunde med afsat spids, blomsterstilke med rette torne Endeblade ægformede med jævn spids, blomsterstilke med buede torne (18. <i>circipanicus</i> , 30. <i>muensteri</i> og 33. <i>incurvatus</i>)	34. <i>polyanthemus</i> 32. <i>insularis</i>
23	Endesmåblade omtrent cirkelformede evt. let kantede med en afsat spids	24
	Endeblade ægformede med lang udtrukken spids eller smalle ovale	28
24	Bladskud meget tæthårede - >80/cm side kanelbrune, krone ofte mørkrosa Anderledes	40. <i>vestitus</i> 25
25	Torne spinkle 3-6 mm sylformede, blade ofte 3-delte eller 4-5 fodelte, altid finttaktede (42. <i>hypomalacus</i>)	43. <i>atricantherus</i>
	Torne kraftigere med bred basis – oftest over 6 mm	26
26	Støvknapper med hår, endeblade runde med afsat spids – oftest bredest over midten Støvknapper uden hår, endeblade bredest på eller under midten	27 34. <i>polyanthemus</i>
27	Blomsterstilke med 1-4 (næsten) rette torne Blomsterstilke med 10-18 buede torne	45. <i>mucronulatus</i> 44. <i>drejeri</i>
28.	Bladskud homeocante med omtrent enslange torne kombineret med hår og kirtelhår i vekslende mængder	29
	Bladskud med torne i forskellige størrelsesordener, hertil kirtelhår og –børster	30
29	Bladunderside grøn med tynd stjernehårsfilt, uden kamhår på hovednerver Bladunderside uden stjernehår, kamhår på hovednerverne (20. <i>chlorothyrsos</i> , 41. <i>macrothyrsus</i> og 49. <i>marianus</i>)	39. <i>pyramidalis</i> 35. <i>gelertii</i>
30	Blad- og blomsterskud med iøjnefaldende klokrumme kraftige torne, kirtler og børster, endeblade langstiklede påfaldende små kantet omvendt ægformede Torne højst buede, endeblade kortstilkede	kirtel- 50. <i>infestus</i> 31
31	Bladskud med større torne kombineret med helt korte (<0,5 mm) småtorne/børster, blade med udrandet-hjerteformet grund	32
	Bladskud med torne, kirteltorne og stilk-kirtler i alle størrelsesordener	33
32	Blomsterstilk med 2-9 rette tone Blomsterstilk med 15-25 buede torne (46. <i>fuscus</i> og 49. <i>marianus</i>)	48. <i>radula</i> 47. <i>pallidus</i>
33	Blade 4-5-delte (47. <i>pallidus</i> , 52. <i>pallidifolius</i> og <i>koehleri</i>) Blade altid 3-koblede	51. <i>dasyphyllus</i> 53. <i>pedemontanus</i>

Artsbeskrivelser

Indledningsvis beskrives spotkarakterer, dvs. de karakterer, som kan øjnes på afstand men som ikke nødvendigvis er valide som skillekarakterer. Dette valg er truffet ud fra et udgangspunkt om at spotte de inte-

ressante arter. Herefter kommer de diagnostiske karakterer, som er de ultimative for artsbestemmelsen. Til slut nævnes udbredelsen i Danmark samt eventuelt de typiske sjældnere arter, som arten kan forveksles med.

De danske navne følger overvejende Mogens Thornberg, som er de bedste indtil videre. Ellers er navne fra Nordens Flora brugt. Enkelte resterende unavngivne arter har jeg selv døbt. Fotoene er med to undtagelser egne middelmådige af slagsen, som dog illustrerer relevante kendetegn.

Sect. Suberecti

Den mest afvigende gruppe med påfaldende og gennemgående kendetegn med spredte undtagelser: Typisk meget grønne oprette arter uden eller med meget få hår og stilkirtler, bægerblade typisk grønne med filtet rand (vigorusus og i nogen grad ammobius kan have noget fildede bægerblade udenfor randen). Blade 5-koblede eller 6-7-delte aldrig foddelte og normalt finttakkede. Endblade typisk hjerteformede (undtaget de sjældne integribasis og divaricatus). Blomsterstand ofte klase- eller halvskærmformet fåblomstret med lange blomsterstilke (gælder for de fleste almindelige).

1. Rubus scissus (Syvbladet-Brombær): En typisk Suberecti, grøn med hjerteformede finttakkede endblade, dog ikke specielt opret. Bladskuddene er endog meget tæt besat af spinkle sylformede torne (18-30 pr. 5 cm side). Blade tillige meget tæthårede. Ligesom den nærtstående nessensis forekommer mange 7-delte blade. Kan forveksles med Rubus nessensis ssp. scissoides, som også er tættornet. En nordlig art men slet ikke så hyppig som nessensis.

2. Rubus nessensis (Skov-Brombær): En typisk Suberecti med høj opret grøn vækst, få langstilkede blomster i klase/halvskærm, grønne bægerblade med hvidfiltet rand samt udpræget hjerteformede endblade og fintakket serratur. På veludviklede eksemplarer er de nedre blade 7-delte, hvilket den kun har tilfælles med scissus (med tætte torne) og ammobius ssp. pseudoplicatus. Bladskudene er trinde, og der er kun få spredte og spinkle sylformede torne, som typisk er iøjnefaldende violette mod de grønne skud. Arten kan have mørkere rødlig høstfarver. En af vores mest almindelige arter. Nordligt udbredt art med hovedudbredelse i morbundsområderne i Jylland og NØ-Sjælland.

Rubus nessensis: Nedre del af bladskud med 7-delt blad.

3. Rubus allegheniensis (Fløjlsåret Brombær): Den er ligesom nærtstående Suberecti grøn (rødlige høstfarver), opret med smukt hjerteformede finttakkede endeblade med jævn lang tilspidsning og glinsende kamhår langs nerverne på bladundersiden. Blomsterstanden er klase-/halvskærmformet med lange stilke. Tornene er få og små let krumme. Bladskuddene er furede. 6-7-delte blade forekommer ikke. En nordamerikansk indført art med spredte fund ud over landet uden noget påfaldende udbredelsesmønster - dog flest omkring København.

Rubus allegheniensis: Furet bladskud med hjerteformede endeblade med lang udtrukket spids samt blomsterskud med få stilkede blomster i klase.

4. Rubus canadensis (pergratus) (Langhalet Brombær): Arten ligner habituelst allegheniensis en del men er mere grøn, tornsvag til tornløs og med længere udtrukken endebladspids. Bladunderside ikke mærkbart håret og uden kamhår. Blomsterstandsakse punktkirtlet men ikke stilk-kirtlet. Arten er ligesom allegheniensis indført fra Nordamerika men langt sjældnere end denne. Har dog et mindre kerneområde nord for København mellem Charlottenlund og Trørød.

5. Rubus ammobius ssp. pseudoplicatus (Sand-Brombær): Udnøgles sammen med plicatus men afviger fra denne ved meget langstilkede endeblade samt forekomst af 6-7-delte blade. Blad- og blomsterskud til sidst kanelbrune. Arten kan også nærme sig nessensis med de store ofte 7-delte blade. Afviger herfra ved bladskudfarve, som ikke afviger fra tornfarve, mærkbart håret bladunderside og kraftigere tættere torne. Grifler er i reglen længere end støvdragerne. Sjælden art med hovedforekomst i det centrale S-Jylland.

6. Rubus plicatus (Foldet Brombær): Bladskudenes endeblade er typisk hjerteformede, ikke meget længere end brede og med jævn tilspidsning. De er typisk plisserede dvs. foldede mellem hovednerverne. Tornene er middelkraftige krumme, og stængel ikke furet. Blomsterstanden er karakteristisk fåblomstret kort og halvskærmformet, dvs. en klase, hvor de nedre blomsterstilke er påfaldende lange med få torne (se foto). Som andre Suberecti er bægerbladene grønne med filtet rand. Nærmeste forvekslingsmuligheder i samme gruppe har en eller flere af følgende karakteristika: furet stængel, flere spinkle/sylformede/rette torne eller ikke hjerteformet bladgrund. Hyppigste art på sur næringsfattig bund og morbund- dog ikke de magreste hedesletter.

Rubus plicatus: Blomsterskud med den for de fleste Suberecti karakteristiske fåblomstrede klase-/halvskærmformede stand med lange blomsterstilke

7. *Rubus pseudothyrsanthus* (Segl-Brombær): Skuddene er furede og tornene krumme som hos *plicatus*, som den er tæt på. Den udmærker sig som en Suberecti ved den friskgrønne farve, de grønne bægerblade og hjerteformede endeblade. Blomsterstanden er dog mere sammensat end det typiske klaseformede. Afviger fra *sulcatus* ved meget kortere småbladstilke og mere krumme torne. Arten er udpræget sydøstligt udbredt.

8. *Rubus sulcatus* (Furet Brombær): En typisk Suberecti med grønne højt buede-oprette stærkt furede skud, hjerteformede langstilkede endeblade og kort klaseformet blomsterstand. Tornene er solide lange og højest svagt buede. Bladspidsen er på grænsen mellem forlænget og afsat. Har som andre Suberecti rød løvfaldsfarve. Arten er sjælden med hovedudbredelse i SØ-Jylland, Fyn og S-Sjælland.

9. *Rubus bertramii* (Udspærret Brombær): Blomsterstanden er klaseformet med ofte mange flere blomster end sædvanligt for Suberecti. Endebladene er langstilkede og hjerteformede. Har ligesom *plicatus* buede torne, men sidstnævnte har støvblade kortere end griflerne. Såvel endesmåblad som øvre sideblade er meget mere langstilkede. Sjælden art med hovedudbredelse i SV-Jylland.

10. *Rubus integribasis* (Thy-Brombær): Såvel bladstilke som endebladsstilke lange. Afviger fra de fleste andre Suberecti ved at endebladene haf afrundet til udrandet grund, ligesom disse er bredest tæt på eller over midten. Blomsterskud forneden med 5-delte blade. Tornene i blomsterstandsaksen er i lys rødfodede. Bladskud ret skarpkantede-furede. Torne skrå ret lange. Endeblade og øvre sideblade langstilkede. Meget sjælden art og kun kendt fra Sydthy og Mors.

11. *Rubus divaricatus* (Glinsende Brombær): Bægerbehåring som Suberecti men har som *integribasis* ikke hjerteformet endebladgrund. Torne på såvel bladskud, blomsterskud og blomsterstilke krumme og ofte tætte. Blade ret små. Bladstilke og småbladstilke med talrige klokrummede torne. Endeblade noget langstilkede med et ægformet-elliptisk omrids. I Danmark kun et ældre fund fra Hundsemyr på Bornholm, ellers kendt fra Kullen i Sverige samt Tyskland.

12. *Rubus vigorosus* (Bølget Brombær): En kraftig art. Afviger fra øvrige Suberecti ved fildede bægerblade. Men ellers er endebladene typisk hjerteformede. Arten er stor og udbredt. Blomsterstandsaksen med kraftige i lys rødfodede torne. Bladskud butkantede (modsat *cardiophyllus*) i lys rødbrune med meget kraftige i

lys stærkt rødfodede torne. Endeblade ret langstilkede. Meget sjælden. Historisk kendt fra flere steder på Bogø men også fundet i S-Jylland. Formentlig overset.

Sect. *Silvaticii*

Gode karakterer for flere arter er: grønne butkantede oftest ret hårede men ikke kirtlede bladskud, grønne ikke fildede blade og hårede støvknapper.

13. *Rubus leptothyrsus* (Randhåret Brombær): Som de følgende to arter med talrige hår på støvknapperne. Udmærker sig fra disse med følgende karakterer. Blomsterstandens akser tæthårede med et underliggende filtag. Bladskud i lys mørkt vinrøde med 6-8 mm lange gule-rødfodede torne. Endeblade langstilkede. Blade tydeligt randhårede. Sporadisk udbredt i det centrale S-Jylland. Ellers kun få fund.

14. *Rubus silvaticus* (Smalbladet Brombær): Stærkt håret og grågrøn. En sentblomstret art. Blade 5-koblede med ret smalle ikke overlappende kortstilkede småblade. Seratur uregelmæssig med tilspidsede grove takker. Bladskud hårede butkantede og ret tæt besat med korte skrå torne. Støvknapper med hår. Meget sjælden med få fund – mest i det sydligste Jylland. Sikkert overset.

15. *Rubus sciocharis* (Skygge-Brombær): En ret anonym art, som dog udmærker sig ved rigelig befæstning med hår på støvknapperne. Ellers en grøn kirtelfattig art, blade foddelte, småblade kortstilkede, endeblade svagt hjerteformede med en jævn udtrukket bladspids, som aldrig er pludseligt afsat. Torne ret spinkle. De korstilkede sideblade kan måske lede tanken over på hasselbrombær. Bladskud hårede med ret korte torne. En ret hyppig art i det meste af Jylland med stærkt aftagende hyppighed østpå til Øerne.

16. *Rubus phyllothyrsos* (Bladtoppet Brombær): Den udnøgles sammen med *septentrionalis* pga. de relativt langstilkede endeblade med afviger herfra på en lang række karakterer. En grøn kirtelfattig art, som dog ikke har hår på støvknapperne. Mest karakteristiske spotkarakterer er, at såvel endeblad som de øverste sideblade er påfaldende langstilkede. Hertil endebladets og til dels sidebladenes kantede facon. Hele blomsterstanden herunder blomsterstilkene er tættornet med påfaldende kraftige torne. I Danmark kun kendt fra en jernbaneskrænt ved Fredericia, hvor den ikke er genfundet i AFD.

Rubus gratus: Furede bladskud med meget groftakkede blade

17. Rubus gratus (Bronze-Brombær): Spotkaraktererne er primært de furede bladskud og de mørkegrønne meget grovtakkede blade. Disse karakterer sammen med mangel på kirtelhår og håret bladoverside skulle adskille den fra andre arter. Bladskuddene kan være mere hårede end, hvad der fremgår af Nordisk Brombær. Arten er ret udbredt i det vestlige S-Jylland og ellers sjældent.

18. Rubus circipanicus (Kilefods-Brombær): En kraftig kirtelfattig art med hårede bladskud og glatte støvknapper. Sidebladene på såvel blade som højblade med kileformet grund og ombøjjet rand. Bladundersiden med glinsende kamhår. Aksen er tæt langhåret, højst med få stilk-kirtler. Torne skrå til buede. Meget sjælden og kun kendt fra enkeltfund på Vestfyn og SØ-Jylland.

Sect. Sprengeliani

Griflerne er typisk længere end støvdragerne, og bægeret er ofte forlænget. Bladskud er for det meste trinde-butkantede noget hårede med ret tætte korte torne. Planterne er som de foregående sektioner overvejende grønne og uden filt på bladundersiden. Der forekommer ofte kirtelhår i blomsterstanden, som kan være ret lange men ikke nødvendigvis talrige. Bægerbladene er oftest forlængede.

19. Rubus cimbricus (Karminrødt Brombær): Denne afviger fra de efterfølgende fire arter (20-23) i sektionen ved at endebladet er hjerteformet med en lang bladspids. Kanten typisk bølget med en periodisk serratur. Kun kendt fra SØ-Jylland.

20. Rubus chlorothyrsos (Grøntoppet Brombær): Udmærker sig specielt ved at blomsterstanden har veludviklede højblade næsten til toppen, hvor de nederste er tredelte, hvor småbladene har kileformet grund. Bladene er 5-delte, endeblade store, ægformede med lang jævn spids. Bladunderside ikke mærkbart håret men med glinsende kamhår på nerverne. Griflerne kan være mellem lidt kortere til lidt længere end støvbladene. Kronbladene er lysrosa. Hyppig på Ulvshale Møn men også fundet et par steder i SØ-Jylland. Formentlig overset.

21. Rubus sprengelii (Rosen-Brombær): Støvdragerne er påfaldende kortere end griflerne og desuden tydeligt forlængede bægerblade. Ellers grøn og ret kirtelløs. Endeblade og sideblade kortstilkede og påfaldende smalle sammenlignet med andre arter, blade ofte 3-4-delte, serratur grov og udspærret. Torne på såvel bladskud som i blomsterstandsaksen krumme. Blomsterstand (fælles med nærtstående arter) påfaldende med vandret udstående sidegrene (se foto af arrhenii). Kronblade rosarøde. Sjældent og spredt forekommende - mest SØ-Jylland men også flere fund i det rubusfattige V-Sjælland.

22. Rubus arrhenii (Korthannet Brombær): Samme gruppe som sprengelii med grifler klart længere end støvdragere. Vist nok en udpræget skovbrombær, som ligger i skovbunden, hvorfra blomsterskuddene med de vandrette sidegrene stikker op. Højblade er små. Bladene er 5-delte, sjældent 3-4-delte og tornene er mere spinkle ikke krumme. Krone hvid. Udbredt i det centrale S-Jylland.

23. Rubus axillaris (Kamhåret Brombær): Blandt andre arter med støvblade kortere end griflerne adskiller den sig på følgende punkter: Har ligesom chlorothyrsos en bladrig blomsterstand og kamhår på nerverne. Bladene 3-delte eller oftest 4-5-foddelte, endeblade mere afrundede og overlappende. Blomsterstilke med 3-10 korte rette torne og en del ret lange stilk-kirtler. Har modsat sprengelii rette-skrå ikke seglbuede torne. Kun kendt fra enkelte fund i NØ-Sjælland. Sikkert overset i samme område.

Rubus arrhenii: Blomsterskud med vandret udstående sidegrene og forlængede bægerblade

Sect. Rhamnifolii

Gennemgående kirtelfattige, filtet bladunderside og kraftige ofte rødfodede torne.

24. Rubus cardiophyllus (Hjerterbladet Brombær): En af de få arter udenfor Sect. Suberecti med udpræget hjerteformede og tillige langstilkede endeblade. Bladskud glatte-fåhårede furede. Bladoversiden glat-fåhåret. Bladundersiden filtet. Udbredt fortrinsvis i SØ-Jylland og S-Fyn med øer.

25. Rubus laciniatus (Fliget Brombær): Kulturart udbredt i det meste af landet. Naturaliseret i sandede områder som klitter, ellers mest i bymiljøer. Arten er blandt de hyppigste arter i Danmark selv om den er overrepræsenteret i AFD grundet genkendelighed. Arten er resultat af forædling, og der kendes former uden torne, som forvildet tæt på bebyggelse. Arten synes lettere ekspansiv og er i kategorien mulig invasiv. Den er historisk mest kendt fra sandede egne og klitter i Vestjylland men ses i stigende grad som kulturspredt. Kan ikke forveksles med andre arter.

Rubus egegius: Bladskud med typisk trekoblede blade og spinkle torne med karminrød basis (foto Ole Møller)

26. Rubus egregius (Pragt-Brombær): Bladskudenes blade er overvejende trekoblede, men femkoblede blade forekommer. Endeblade ægformede med kort afsat spids. Tornene er påfaldende små og spinkle med iøjnefaldende karminrød basis i lys. Overvejende sydlig udbredelse.

27. Rubus lindebergii (Krog-Brombær): Endeblade påfaldende små langstilkede og typisk bredest over midten. Tornene på specielt blomsterstilke og bladstilke påfaldende klokrumme og med orange-karminrød basis. Overvejende sydøstligt udbredt og typisk fuglespredt tæt på kysten.

Rubus lindebergii: Bladskud med kloformede rødfodede torne på skud og bladstilk samt rigtblomstret blomsterskud (foto Ole Møller)

Rubus langei: Blomsterskud med meget kraftige dolkformede torne.

28. *Rubus nemoralis* (Klit-Brombær): Bladskud uden eller med få hår og buede-seglbuede indtil 9 mm lange torne. Endeblade bredt omvendt ægformede til cirkelrunde med afsat spids. Kendt fra Mandø og få fund på det jyske fastland i Vestjylland. Givetvis underrapporteret, da alle fund er gjort af garvede rubusinventører.

29. *Rubus langei* (Langtornet Brombær): Bladene er påfaldende små med helt glat overside og i kontrast til de særdeles kraftige dolkformede torne på såvel bladskud som ikke mindst i blomsterstanden. *R. gelertii* kan flugte med bladform og glat bladoverside men har langt mere spinkle torne – specielt på blomsterskudene). Ikke ualmindelig i SV-Jylland vest for israndslinien, ellers meget få fund.

30. *Rubus muenteri* (Rødtornet Brombær): Bladskud kraftigt grenede hårede i lys vinrøde med torne, der i relation til bladskuddet har en iøjnefaldende karminrød basis. Bladene ret små og kortstilkede. Endeblade bredt omvendt ægformede til cirkelrunde 5-foddelte. Kun kendt fra et gammelt fund ved Hellebæk i NØ-Sjælland.

31. *Rubus septentrionalis* (Skotsk Brombær): Hvad spotkarakterer og diagnostiske karakterer angår ligger den tæt på den vanskelige *insularis*. Herfra afviger den først og fremmest ved de påfaldende langstilkede endesmåblade med langt udtrukken bladspids. Hertil tættere torne, som ofte optræder i grupper. En sjældnen art med et specielt udbredelsesmønster omfattende det nordvestligste Jylland syd og nord for Limfjorden, hvor den til gengæld er blandt de hyppigste arter.

32. *Rubus insularis* (Finttakket Brombær): Bladskuddene er moderat hårede og tornene i lys med vinrød basis. Bladene er middelstore og finttaktede. Endebladene har et ret gennemsnitligt ægformet omrids med en jævn tilspidsning. Arten mangler stort set stilkirtler. Har modsat polyanthemus buede torne på bladstilke. Afviger fra andre nærtstående arter mest ved fravær af disses iøjnefaldende karakteristika. Relativt hyppig i det meste af landet men formentlig noget overset. Er tæt på top fem over hyppigste arter. Da arten er ganske svær at spotte og givetvis overset, er den givetvis underrapporteret i AFD. Som ny batolog er det en rigtig god ide at blive rimeligt fortrolig med denne art.

33. *Rubus incurvatus* (Vendsyssel-Brombær): Arten udnøgles sammen med *insularis* men adskiller sig fra denne og andre nærtstående arter ved en række kendetegn. Endebladene er overvejende bredt ægformede med en jævn tilspidsning og en periodisk serratur med divergerende takspidser. Undersiden er grågrøn med et gulligt skær, blødt filtet af glinsende hår og kamhår. Kun kendt fra et par fund omkring Sindal i Vendsyssel.

34. *Rubus polyanthemus* (Grågrønt Brombær): Spottes bedst på de cirkelrunde endeblade med afsat spids, som den har til fælle med andre arter, hvor den dog adskiller sig ved butkantede bladskud, mere grøn bladunderside samt forekomst af kirtelhår i meget vekslende mængder. Lidt vanskelig art, som bør eftertjekkes grundigt. Afviger fra *insularis* og andre nærtstående arter ved at tornene på blomsterskud og -stilke er rette. Udbredt mest kystnært i Østdanmark.

35. *Rubus gelertii* (Rødtakket Brombær): Endebladformen er meget varierende ligesom *radula* fra ægformet til næsten lancetformet – dog aldrig hjerteformet eller med afsat spids. Den er noget mere lysegrøn end *radula*. Ligner mest *pyramidalis* grundet beskeden forekomst af kirtelhår på bladskud og rigeligt på blomsterstilken samt den lange jævnt tilspidsede bladform og de uensartede grove bladtakker. Udmærker sig fra denne ved at bladundersiden er stjernehårsfiltet og mangler kamhår. Sjældnen art med hovedudbredelse i SØ-Jylland og ganske få andre forekomster.

Sect. *Discolores*

Furede bladskud, filtet bladunderside og ret kirtelfattig. Tillige ret rigtblomstret blomsterstand.

36.. Rubus grabowski (Spir-Brombær): Bladunderside filtet men ikke hvid, endeblade ægformede/elliptiske ikke runde med jævn spids. Bladskud furede uden eller med få hår. Blomsterstand lang, smuk og tæt blomstret. Spredt udbredt og mest kystnært mod øst.

37. Rubus ulmifolius (Elmebladet Brombær): Bladskud i sol mørkt violetbrune med et skinnende vokslag. Endeblade påfaldende små, langstilkede og bredest på eller over midten og med afsat spids. Undersiden grå-hvidfiltet. Blomster intenst rosenrøde. Blomsterstand lang og smal. Sydlig indført art, som i Danmark mest forekommer kulturnært. Meget sjælden men under spredning i Vestskoven ved København.

38. Rubus armeniacus (Armensk Brombær): Bladskud meget store, kraftige og furede. Bladunderside hvidfiltet, hvilket dog kan være svækket på skyggeformer. Endeblade på veludviklede eksemplarer typisk kreds-runde med afsat spids, men en stor del af disse har en mere jævn tilspidsning. Blomsterstanden er meget stor pyramidal, rigtblomstrende med lyserøde kroner. R. bifrons med fodelte blade, som ikke er påvist i Danmark men syd og nord herfor, ligner meget og bør eftersøges. Den absolut hyppigste art på kulturlokaliteter, konkurrencestærk og i fremgang og nok i dag den hyppigste art i Danmark. Kategoriseret som invasiv.

Rubus armeniacus: Bladskud med cirkelrunde endeblade med afsat spids samt hvidfiltet bladunderside

Sect. Vestiti

Mere kirtelrig end tidligere sektioner. Bladskud oftest tæthårede.

39. Rubus pyramidalis (Pyramide-Brombær): Middelalmindelig. Blomsterstilke tæt kirtlede mens bladskuddene har få til ingen kirtler. Endebladene er ægformede med en påfaldende lang trekantet spids. Ser-
raturen er grov uensartet og ofte med tilbagebøjede spidser. Bladundersiden håret med kamhår på nerverne. Blomsterstanden er stor og pyramidal. Middelalmindelig specielt i de rubusrige dele af landet såsom SØ-Jylland.

Rubus pyramidalis: Blomsterskud med trekantet pyramidal form.

40. Rubus vestitus (Lodden Brombær): Arten udmærker sig specielt ved de meget tæthårede kanelbrune bladskud, de ikke specielt store næsten cirkelrunde endeblade med afsat spids og håret mørkegrøn underside. Meget iøjnefaldende er de for brombær meget mørkrøde kroner, som den kun har fælles med få andre arter. Den også dog også optræde med helt hvide kroner. Den har gennemgående mange kirtelhår – specielt i blomsterstanden. Arten er knyttet til moræneler- og muldbundsområder og stedvis hyppigste art i Sydøstdanmark, hvor den i rette miljøer kan være dominerende og synes konkurrencestærk.

Rubus vestitus: Bladskud med cirkelrunde endeblade med afsat spids. Skud tæthårede mørke.

41. Rubus macrothyrsus (Langtoppet Brombær): Har ligesom vestitus mørke tæthårede bladskud og typisk mørkrøde kronblade. Endebladene er modsat denne ægformede med en jævn spids, ligesom såvel blad- som blomsterskud er tættere kirtelhårede. Meget sjælden med få ældre fund i NØ-Sjælland og SØ-Jylland.

Sect. Mucronati

Tætkirtlet i blomsterstanden. Bladskud i større eller mindre grad med stilkirtler og småtorne mellem de større torne. Blade oftest fodelte med grøn ikke filtet underside.

42. Rubus hypomalacus (Grønbladet Brombær): En friskgrøn art. Bladskuddene er lavtbuede, stort set glatte og uden kirtelhår. Tornene er ret spinkle og rette/skrå. Bladene er ofte 3-4-delte med meget kortstilkede nedre sideblade. Blomsterstilke med talrige stilkirtler. Meget sjælden og kun kendt fra det sydøstlige Jylland nær grænsen.

43: Rubus atricantherus (Nåle-Brombær): Arten er karakteriseret ved ret kirtelløse bladskud med spinkle sylformede torne. Blomsterstilke med mange stilkirtler. Endbladene er ofte trekoblede men også femkoblede med ret rundt endebblad – altid med afsat spids. Udbredt i de mere næringsrige dele af S-Jylland og op til Vejle Fjord ellers sjælden.

44. Rubus drejeri (Rundbladet Brombær): Sammen med mucronulatus er den karakteriseret ved kirtelrige blad- og blomsterskud, rundagtige endblade med meget pludseligt afsat spids, som typisk er noget kantede og bredest over miden samt hårede støvknapper. Blomsterstilke med 10-18 torne. Sjælden med hovedudbredelse mellem SØ- Jylland og Sydsjælland med øer.

45. Rubus mucronulatus (Djursland-Brombær): Kendetegn som drejeri herunder endbladosrids og hårede støvknapper men udmærker sig herfra ved kun 1-5 rette torne på blomsterstilken. Stedvis hyppig i det nordlige Djursland, ellers meget sjælden.

Rubus mucronulatus: Bladskud med rundagtige endblade med noget kantet omrids, bredest over midten samt markant afsat spids.

Sect. Subradulae

Stilkirtlet på såvel blad- som blomsterskud som nedenstående sektioner. Typisk med større torne i samme størrelsesorden iblandet helt korte småtorne.

46. Rubus fuscus (Brun Brombær): Bladskud i lys rødbrune, tæthårede af udstående enkelthår og duskhår men dog ru mellem tornene pga. kirtler og kirtelbørster. Udmærker sig fra de nærtstående arter ved en mere kantet endebbladform uden antydning af hjerteform. Har som pallidus mange spinkle torne på bladstilken. Meget sjælden og kun kendt fra et begrænset område i SØ-Jylland og Als.

47. Rubus pallidus (Bleg Brombær): Bladene er påfaldende lysegrønne sammenlignet med de nærtstående arter. Endebladet er forholdsvis langt med tendens til hjerteformet grund. Serraturen kan forekomme mere heteracant og kan derfor udnøgles til andre arter. Ret udbredt i SØ-Jylland med spredte forekomster andre steder.

48. Rubus radula (Raspe-Brombær): Bladskud mørke og blade mat mørkegrønne. Den kendes fra næsten alle andre brombær på at have større torne mellem hvilke der er tæt besætning med helt korte småtorne eller kirtelbørster, som med fingeren føles som rasperu. På grund af endebladernes meget varierende form er der ingen letbeskrivelige spotkarakterer mht. bladform. Fra de andre almindelige arter adskiller den sig ved relativt lange ægformede endeblade. Bladgrunden er normalt lige afskåret eller svagt udrandet grænsende til svagt hjerteformet. Såvel blad- som blomsterskud er ret tæt besat af kirtelhår. Hyppigste skovart i store dele af Østdanmark specielt på moræneler.

Rubus radula: Bladskud med mørkegrønne blade med afrundet basis og jævn tilspidsning.

Sect Anisacanthi

Ulige lange torne og mange stilk-kirtler på blad- og blomsterskud.

49. Rubus marianus: Blade 5-hånddelte med jævn trekantet spids og foldede småblade, hvis kant er iøjnefaldende bølget. Serratur kraftig periodisk på den ydre del af endebladet med en stærkt fremtrædende gruppering omkring hovedtakkerne. Bladskud butkantede med en vekslende mængde stilk-kirtler mellem de rette torne. Blomsterstilke tæt besat med stilk-kirtler. Kun kendt fra få steder i SØ-Jylland tæt på grænsen.

50. Rubus infestus (Klo-Brombær): Torne på blomsterstandsaksen med usædvanligt kraftige seglbuede i lys rødfodede og uens lange torne. Tornene på bladskudene kan være selgbuede til skrå og typisk uens lange. Endeblade påfaldende små langstilkede. Såvel bladskud som blomsterskud og blomsterstilke med mange stilk-kirtler. Arten har et iøjnefaldende hovedudbredelsesmønster i Midtjylland mellem Viborg, Silkeborg og Hobro med begrænsede forekomster udenfor dette.

Sect. Hydrices og Glandulosi

Udpræget heteracante bladskud med tætte torne, kirtelhår og hår i alle størrelsesordener. Tornene er gennemgående skrå og tynde.

51. *Rubus dasyphyllus* (Krumtakket Brombær): En udpræget heteracant art med ret svage buede torne, kirtelbørster, stilk-kirtler og hår i alle størrelsesordener på såvel bladskud som blomsterstilke. Bladskud butkantede vinrøde. Bladskuddenes større torne er op til 6 mm gule med vinrød basis. Blade 4-fodelte eller 3-delte. Bladoverside glat. Bladunderside håret med kamhår på nerverne. Arten har et hovedudbredelsesområde i moræneområdet vest for Frederikshavn. Dertil få spredte fund.

52. *Rubus pallidifolius* (Skævbladet Brombær): Har ligesom *dasyphyllus* og *pedemontanus* stærkt heteracante bladskud med svage større torne. Afviger bl.a. ved håret bladoverside og bladunderside næsten kun med kamhår. Blomsterstanden er udspærret og meget rigt blomstret. Kendt fra få fund i det sydøstligste Jylland.

53. *Rubus pedemontanus* (Trekoblet Brombær): Skuddene er typisk lave tæt på jordoverfladen, hvor den i skygge kan være bunddækkende. Bladene er altid trekoblede. Endebladene er ægfomedes med pludselig afsat spids. Bladskuddene har en udpræget heteracant beklædning af torne, kirtelhår/-børster samt hår i alle størrelsesordener. Blomsterstanden er fåblomstret. Arten har en spredt udbredelse i morænejorslandskabet. En af vores få skyggebrombær, som kan danne bunddække men også kan kravle højere op.